

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 22 września 2017 r.

BADK/DPK/133/50/17 WW
P9-28/17

Nr: 32436/12	Data wpływu petycji 9 sierpnia 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 21 września 2017 r.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

TEMAT

**DODATEK Z TYTUŁU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI DLA
OSÓB POBIERAJACYCH ZASIŁEK PIELEGNACYJNY**

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Pan Stanisław Porowski.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w celu przyznania dodatku z tytułu niepełnosprawności.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Przedmiotem petycji jest postulat przyznania dodatku z tytułu niepełnosprawności w kwocie 402,72 zł dla osób niepełnosprawnych pobierających zasiłek pielęgnacyjny.

Autor petycji podnosi, że działacze opozycji antykomunistycznej będą otrzymywać świadczenie pieniężne w wysokości 402,72 zł miesięcznie, bezterminowo i bez względu na wysokość dochodów. Nie kwestionuje on zasadności przyznania tego świadczenia opozycjonistom, gdyż walczyli o niepodległość i suwerenność Państwa Polskiego, za co należy im się dożygonna wdzięczność, jednak - w jego ocenie - rodzi to sprzeczność z zasadą równości i niedyskryminacji zawartą w art. 32 Konstytucji RP.

Zdaniem autora petycji, osoby niepełnosprawne pobierające zasiłek pielęgnacyjny mają prawo czuć się dyskryminowane i marginalizowane, gdyż są w trudnym położeniu finansowym. Pobierana przez nich renta socjalna i zasiłek pielęgnacyjny nie wystarczają na podstawowe opłaty, żywność, leki i rehabilitację. Postulowany w petycji dodatek ma zagwarantować niepełnosprawnym godne warunki życia.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 32 stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 ze zm.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ich ustalania, przyznawania i wypłacania.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy

oraz świadczenie pielęgnacyjne,

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka i świadczenia na rzecz rodziny (wyplacane ze środków własnych gminy, na podstawie uchwały rady gminy),
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (finansowana ze środków z budżetu państwa),
- świadczenie rodzicielskie.

Zasiłek pielęgnacyjny zalicza się do świadczeń opiekuńczych, w celu częściowego pokrycia wydatków koniecznych do zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje w kwocie 153 zł miesięcznie niepełnosprawnemu dziecku, osobie powyżej 16 lat z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, a także osobie z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek ten nie przysługuje uprawnionemu do dodatku pielęgnacyjnego oraz osobie umieszczonej w instytucji z całodobowym utrzymaniem (art. 16).

Kryteria dochodowe do otrzymania zasiłku rodzinnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz wysokość świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, podlegają weryfikacji co 3 lata z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin, który bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (art. 18 ust. 1-2).

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 25 kwietnia 2005 r. w sprawie sposobu ustalania progu wsparcia dochodowego rodzin (Dz. U. Nr 80, poz. 700) określa próg wsparcia dochodowego rodzin, grupy wydatków i ich zakres oraz źródła danych i okres, z jakiego przyjmuje się wysokość cen towarów i usług.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 1238) utrzymało wysokość zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł miesięcznie.

Wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania uprawnionego.

Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi finansowane są w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

PRACE LEGISLACYJNE:

W Senacie trwają prace nad petycją indywidualną P9-08/17, częściowo powiązaną z prezentowaną petycją, w sprawie podwyższenia wysokości zasiłku pielęgnacyjnego do dodatku pielęgnacyjnego oraz coroczną waloryzację tego zasiłku. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji 23 maja 2017 r. rozpatrzyła petycję oraz wstrzymała dalsze prace uzależniając je od efektów prac prowadzonych przez rząd w zakresie kompleksowego wsparcia osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin. 17 lipca 2017 r. komisja zawiesiła prace na trzy miesiące, w oczekiwaniu na rozwiązania wypracowane przez Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, powołany Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 89 z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W Sejmie 15 lutego 2016 r. złożono petycję indywidualną (Nr BKSP-145-60/16) częściowo powiązaną z omawianą petycją. Dotyczyła ona zmiany art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, poprzez zrównanie wysokości zasiłku pielęgnacyjnego z wysokością dodatku pielęgnacyjnego oraz wprowadzenie corocznej waloryzacji tego zasiłku. Petycję rozpatrzyła Komisja do Spraw Petycji, która uchwaliła dezyderat.

Do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wpłynęło pięć petycji indywidualnych, powiązanych z prezentowaną petycją, w sprawach:

- podwyższenia kwoty renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego oraz coroczną waloryzację obu kwot (petycja nr 6 z 24 lutego 2017 r.),
- zmian w ustawie o świadczeniach rodzinnych i zrównania zasiłku pielęgnacyjnego z dodatkiem pielęgnacyjnym (petycja nr 9 z 14 marca 2017 r.),
- weryfikacji wysokości zasiłku pielęgnacyjnego (petycja nr 18 z 4 maja 2017 r.),
- zrównania zasiłku pielęgnacyjnego do kwoty dodatku pielęgnacyjnego (petycja nr 30 z 28 czerwca 2017 r.),
- zmian wysokości zasiłku pielęgnacyjnego oraz częstotliwości jego waloryzacji (petycja nr 31 z 29 czerwca 2017 r.).

Ministerstwo rodziny udzieliło odpowiedzi na wszystkie petycje.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 ze zm.) reguluje sprawy osób niepełnosprawnych. Ustawa niepełnosprawność definiuje, jako trwałą lub

okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) w art. 12 stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 982 ze zm.) określa zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty renty socjalnej.

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone wyżej, przysługuje:

- renta socjalna stała, jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała,
- renta socjalna okresowa, jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji ZUS. Ustalenie całkowitej niezdolności do pracy należy do lekarza orzecznika ZUS. Renta socjalna wynosi 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie emerytalnej (od 1 marca 2017 r. wynosi 840 zł). Renta socjalna i koszty jej obsługi są finansowane z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 693 ze zm.) reguluje m.in. zasady nabywania statusu działacza opozycji lub osoby represjonowanej z powodów politycznych oraz przyznawania świadczenia i pomocy pieniężnej.

Działaczowi opozycji antykomunistycznej lub represjonowanemu o potwierdzonym statusie, na jego wniosek, przysługuje prawo do świadczenia i pomocy pieniężnej na mocy decyzji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Cytowaną ustawę znowelizowano 8 czerwca 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1386),

zmiana weszła w życie 31 sierpnia 2017 r. Świadczenie pieniężne w wysokości 402,72 zł miesięcznie, przyznawane jest bezterminowo i bez względu na wysokość dochodu osoby uprawnionej.

Interpelacja poselska nr 14204 z 11 lipca 2017 r. do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej w sprawie zasiłku dla opiekujących się dorosłymi niepełnosprawnymi.

Resort stwierdził m.in., że trwają analizy do wprowadzenia zmian w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz ich opiekunów. Rozpatrywane są propozycje przedkładane przez środowiska osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Zgłoszone postulaty oraz niezrealizowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 21 października 2014 r. (sygn. akt K 38/13) są przedmiotem prac międzyresortowego Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, powołanego przez Premier Beatę Szydło.

Zespół tworzą przedstawiciele ministerstwa oraz resortów zdrowia, edukacji i finansów. Do jego zadań należy opracowanie:

- analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych,
- kompleksowych rozwiązań poprawiających sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku 13 grudnia 2006 r.,
- propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

INFORMACJE DODATKOWE:

Sejm 1 sierpnia 1997 r. uchwalił Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. Nr 50, poz. 475) w której uznał, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

W Kartce zawarto katalog dziesięciu praw osób niepełnosprawnych, wskazując na najważniejsze obszary, w których niezbędne są działania, w tym m.in dostępu do:

- dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,

– zabezpieczenia społecznego z uwzględnieniem konieczności ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,

– życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych w tym m.in.: dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowana przez Polskę 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), kompleksowo odnosi się do osób niepełnosprawnych. Konwencja w preambule potwierdza powszechność, niepodzielność, współzależność i powiązanie ze sobą wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz potrzebę zagwarantowania osobom niepełnosprawnym pełnego z nich korzystania, bez dyskryminacji. Konwencja zwraca uwagę na fakt, że większość osób niepełnosprawnych żyje w warunkach ubóstwa i uznaje, pilną potrzebę zajęcia się problemem negatywnego wpływu ubóstwa na te osoby.

Aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prowadzenie niezależnego życia i pełne uczestnictwo we wszystkich jego aspektach, Konwencja zobowiązuje państwa do podejmowania działań zapewniających, na zasadzie równości z innymi osobami, dostęp do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, a także do innych urządzeń i usług, ogólnodostępnych lub powszechnie zapewnianych, w miastach i na wsi.

Konwencja stanowi o uznaniu przez państwa prawa osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin do odpowiednich warunków życia, włączając w to właściwe wyżywienie, odzież, mieszkanie oraz prawo do stałego polepszania warunków bytowych bez dyskryminacji.

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz